

130 . Năvodari | Județ: Constanța | Punct: Insula La Ostrov, lacul Tașaul | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 60516.02

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Stelian Dumitrescu, Marilena Ionescu, Silvia Marinescu Bîlcu, Nicolae Cătălin Pătroi, Valentin Radu, Valentina-Mihaela Voinea

Instituții: Liceul Năvodari, Universitatea "Ovidius", Constanța, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea "Ovidius", Constanța, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

Rezumat

Săpăturile arheologice întreprinse în așezarea eneolitică de pe insula La Ostrov se înscriu în cadrul unui program de cercetare mai amplu, demarat în anul 1999 – Aspectul vest-pontic al complexului cultural Gumelnița-Karanovo VI. Așezarea Gumelnița A2 de pe insula La Ostrov este distrusă progresiv, îndeosebi pe malul de NV, datorită creșterii permanente a nivelului lacului Tașaul. Cercetarea a avut următoarele obiective: degajarea în suprafață a complexului de vase C1 din ultimul nivel de locuire inundat și a locuinței LI, din al doilea nivel; prelevarea unor probe pentru analize interdisciplinare din ultimul nivel inundat; prospecțiuni pe latura de SSE a insulei și în punctul Lutărie – situat pe malul lacului Tașaul - pentru analize geomorfologice; perieghetză în microregiunea lacurilor Tașaul - Gargalâc pentru identificarea resurselor naturale specifice zonei – depozite de silex, calcar, lutărie - și a locuirilor neo-eneolitice. Materialul ceramic din complexul de vase și locuința L I se încadrează tipologic în faza finală Gumelnița A2, aspectul vest-pontic.

Raport

Săpăturile arheologice întreprinse în așezarea eneolitică de pe insula La Ostrov se înscriu în cadrul unui program de cercetare mai amplu, demarat în anul 1999 – Aspectul vest-pontic al complexului cultural Gumelnița-Karanovo VI. În ultima campanie, desfășurată în perioada 7–31 iulie, am continuat cercetarea complexelor arheologice din suprafața S? și am extins aria investigațiilor noastre în zona microregiunii Tașaul – Gargalâc prin cercetări perieghetice și sondaje stratigrafice. Ca și în anii precedenți, la săpături au participat studenți de la UO Constanța și elevi de la Liceul "Lazăr Erdeleanu" din Năvodari.

Așezarea Gumelnița A2 de pe insula La Ostrov este distrusă progresiv, îndeosebi pe malul de NV, datorită creșterii permanente a nivelului lacului Tașaul. În nivelurile de locuire eneolitice, surprinse în secțiunea S?, complexele arheologice se conservă foarte bine, nefiind deranjate de intervenții antropice antice sau contemporane. Depunerile eneolitice, acoperite de un strat de pietre, apar la o adâncime de numai 0,25–0,30 m, situație stratigrafică ideală în cazul așezărilor preistorice. Chiar dacă accesul în punctul amintit este riscant (5 km distanță de la baza PESCOM până la insulă), eforturile noastre au fost răsplătite pe deplin, cu atât mai mult cu cât, pe harta siturilor eneolitice cercetate sistematic în zona litoralului românesc nu figurează, până în prezent, nici un alt punct.

Cercetarea noastră din această campanie a vizat realizarea următoarelor obiective:

- degajarea în suprafață a complexului de vase C 1 din ultimul nivel de locuire inundat și a locuinței L I, din al doilea nivel, prin deschiderea sectoarelor 7 și 8;

- prelevarea unor probe pentru analize interdisciplinare din ultimul nivel inundat - US 1088 (st. 7), 1089 (st. 8) - și din zona menajeră, exterioară locuinței L I – US 1051 (st. 1), 1052 (st. 2), 1053 (st. 3), 1054 (st. 4), 1050 (st. 5), 1057 (st. 6);

- prospecțiuni pe latura de SSE a insulei și în punctul Lutărie – situat pe malul lacului Tașaul - pentru analize geomorfologice;

- periegează în microregiunea lacurilor Tașaul - Gargalâc pentru identificarea resurselor naturale specifice zonei – depozite de silex, calcar, lutărie - și a locuirilor neo-eneolitice.

În sectoarele 1 – 4 am continuat cercetarea locuinței L I – cu o singură cameră (7 x 8 m) și pridvor, orientată pe direcția N - S, cu intrarea pe latura de S. Secționarea podelei ne-a permis observarea detaliilor constructive și de organizare a spațiului interior. Pentru fiecare fază constructivă (primul nivel constructiv urmat de două refaceri) sedimentul argilos, omogen a fost aplicat peste un strat subțire de pietriș (bucăți mici de șist) a cărui grosime variază între 1 – 5 cm. După tamisare au apărut microlite și piese fragmentare de silex, deșeuri de prelucrare, oase de pește, fragmente ceramice de dimensiuni mici, îndeosebi în sectorul 2, carourile C 1 și C 2. În ultimul nivel constructiv US 1032 din sectorul 2 (C 3/-0,98 m) s-a descoperit un cap de figurină din lut, cu urme de pictură roșie și neagră. În suprafața în care aceste resturi menajere sunt mai concentrate a fost delimitată o amenajare circulară C 26, realizată din blocuri de șist înfipte vertical – 0,25 x 0,20 m. După formă, dimensiuni și poziție stratigrafică (prima fază constructivă) amenajarea poate fi legată de o construcție interioară locuinței – laviță, masă – care se sprijinea pe un trunchi de lemn, consolidat la bază cu bucăți de șist.

Pentru vatra C 4-5 secționată (pe sfert și jumătate) și demontată până la primul nivel constructiv în campania anterioară - 2002 - am urmărit surprinderea tehnicilor de construcție și a raportului stratigrafic între podea - vatră - postamentul C 10. De aceea, am secționat pe sfert vatra și pe jumătate postamentul, putând fi identificate pe cele două microprofile următoarele detalii:

- după nivelarea solului prin aplicarea unui strat superficial de pietriș au fost pregătite, destul de rudimentar, cele două amenajări interioare – vatra și postamentul înălțate pe un pat de bolovani, fără o dispunere ordonată, compactă a acestora;

- lătuiala celor două complexe și a podelei s-a realizat în același timp, atât în prima fază cât și pentru cele două refaceri;

- dacă refacerile postamentului se rezumă la o simple lutuie, în cazul vetrei se poate observa cum suprafața a fost extinsă prin adăugarea unui nou rând de bolovani înfipti vertical (gardină);

- în umplutura vetrei care acoperă patul de bolovani s-au descoperit deșeuri de silex și fragmente ceramice de dimensiuni mici.

Pentru a avea imaginea de ansamblu a locuinței L I am extins suprafața S? pe latura de SV prin deschiderea sectoarelor 7-8. Ca și în cazul celorlalte sectoare cercetate în campaniile anterioare, la o adâncime de numai 0,20–0,50 m, printre și pe sub blocuri de șist dispuse haotic am avut surpriza să descoperim o mare cantitate de material ceramic provenind din ultimul nivel, inundat. Ceea ce inițial (1999) am numit complexul de vase C 1 s-a dovedit a fi în fapt un nivel de locuire cu o mare concentrare de material arheologic, pe toată suprafața cercetată, alături de vase sparte in situ descoperindu-se și alte tipuri de piese. Singura amenajare identificată, până în prezent, în acest strat este o vatră de formă aproximativ circulară, cu marginea realizată, ca și în cazul vetrei C 4-5, din blocuri de șist înfipte vertical.

În sectoarele 5-6 a fost demontat primul nivel de locuire, bogat în material osteologic și fragmente ceramice. Acest nivel suprapune direct martorul de șist al insulei.

Materialul ceramic din complexul de vase și locuința L I se încadrează tipologic în faza finală Gumelnița A2, aspectul vest-pontic.

Raport arheozoologic (nevertebrate, pești, amfibieni, reptile, păsări, mamifere)

Valentin Radu, Marilena Ionescu

Materialul analizat aparține taxonilor: Mollusca, Pisces, Chelonia, Aves și Mammalia.

Mollusca. S-au identificat 48 de resturi de cochilii aparținând taxonilor: Spondylus sp., Mytilus sp., Cardium sp., Unio pictorum.

Pisces. Resturile de pești identificate aparțin taxonilor: sturioni, știucă (Esox lucius), crap (Cyprinus carpio), babușcă (Rutilus rutilus), somn (Silurus glanis), șalău (Stizostedion lucioperca), biban (Perca fluviatilis), doradă (Sparus aurata). Greutatea totală reconstituită ajunge la circa 180 kg.

Chelonia. S-a identificat resturi de carapace și plastron aparținând celor două specii Emys și Testudo.

Aves. S-au identificat 52 resturi de păsări ceea ce reprezintă aproape 4,5% din totalul resturilor determinate.

Mammalia. Cele mai numeroase resturi aparțin mamiferelor (67,1%). Dintre acestea cele mai multe resturi aparțin animalelor domestice (Bos taurus, Ovis aries, Capra hircus, Oviscaprine, Sus domesticus, Canis familiaris) și doar circa 2% speciilor sălbatice: cal (Equus caballus), mistreț (Sus scrofa), iepure (Lepus europaeus).

Informații suplimentare online

[Raportul 2298 din cronica.cimec.ro](http://raportul2298.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapsver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
